

Основи бухгалтерського обліку

Тема 4. Облік процесу придбання активів підприємства

4.1. Облік процесу придбання необоротних активів

4.2. Облік процесу придбання оборотних активів

4.1. Облік процесу придбання необоротних активів

Процес постачання (придбання) - процес придбання економічних ресурсів з метою забезпечення виробничих та господарських потреб або реалізації. Розмір і склад ресурсів залежать від виду і обсягів діяльності. За функціональним призначенням в процесі діяльності матеріальні ресурси поділяють на засоби та предмети праці.

Основні завдання процесу придбання:

1. Правильне та своєчасне встановлення обсягу необхідних необоротних і оборотних активів.
2. Повне та своєчасне документування операцій з надходження активів.
3. Виявлення всіх витрат, пов'язаних із придбанням (заготівлею) активів.
4. Оцінка матеріальних ресурсів.
5. Облік розрахунків з постачальниками та контроль виконання умов договорів.
6. Облік загального обсягу активів та їх окремих видів, що заготовлені за звітний період

Капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством.

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- ◆ суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- ◆ реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
- ◆ суми ввізного мита;
- ◆ суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);
- ◆ витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- ◆ витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;
- ◆ інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

63 «Розрахунки з постачальниками та
Д підрядниками» К

15

Д «Капітальні інвестиції» К

10

Д «Основні засоби» К

Примітки:

1. Оприбутковано верстат, що потребує монтажу

Д 15 К 63

2. Списано запасні частини на монтаж верстату

Д 15 К 20

3. Нараховано заробітну плату працівникам за монтаж верстату **Д 15 К 66**

4. Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівникам за монтаж верстату

Д 15 К 65

5. Акцептовано рахунок за монтаж верстату від стороннього підприємства **Д 15 К 685**

6. Списано МШП на монтаж верстату **Д 15 К 22**

7. Введено в експлуатацію верстат **Д 10 К 15**

Приклад

Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку

1. Оприбутковано верстат, що потребує монтажу **45000 грн.**
2. Списано запасні частини на монтаж верстату **5300 грн.**
3. Нараховано заробітну плату працівникам за монтаж верстату **6000 грн.**
4. Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівникам за монтаж верстату (22 % від зарплати)
5. Акцептовано рахунок за монтаж верстату від стороннього підприємства **1200 грн.**
6. Списано МШП на монтаж верстату **600 грн.**
7. Введено в експлуатацію верстат

Розв'язок

1. Оприбутковано верстат, що потребує монтажу

Д 15 К 63 45000

2. Списано запасні частини на монтаж верстату

Д 15 К 20 5300

3. Нараховано заробітну плату працівникам за монтаж верстату **Д 15 К 66 6000**

4. Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівникам за монтаж верстату (22 % від зарплати)

Д 15 К 65 $6000 \times 0,22 = 1320$

5. Акцептовано рахунок за монтаж верстату від стороннього підприємства **Д 15 К 685 1200**

6. Списано МШП на монтаж верстату **Д 15 К 22 600**

Рахунок 15

Д Капітальні інвестиції К

<i>С-до</i>			
	0		
1)	45000	7)	59420
2)	5300		
3)	6000		
4)	1320		
5)	1200		
6)	600		
<i>ДО</i>	59420	<i>КО</i>	59420
<i>С-до</i>	0		

7. Введено в експлуатацію верстат **Д 10 К 15 59420**

4.2. Облік процесу придбання оборотних активів

Запаси визнаються активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

Первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат:

- ◆ суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;
- ◆ суми ввізного мита;
- ◆ суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- ◆ транспортно-заготівельні витрати;
- ◆ інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях

Транспортно-заготівельні витрати (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів).

Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому субрахунку рахунків обліку запасів, щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів на кінець звітного місяця і сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць.

201 / куп- купівельна вартість сировини й матеріалів

201 / ТЗВ- сума транспортно-заготівельних витрат, пов'язаних з придбанням сировини й матеріалів

Сума транспортно-заготівельних витрат, яка відноситься до запасів, що вибули, визначається як добуток середнього відсотка транспортно-заготівельних витрат і вартості запасів, що вибули, з відображенням її на тих самих рахунках обліку, у кореспонденції з якими відображено вибуття цих запасів.

Середній відсоток транспортно-заготівельних витрат

визначається діленням суми залишків транспортно-заготівельних витрат на початок звітного місяця і транспортно-заготівельних витрат за звітний місяць на суму залишку запасів на початок місяця і запасів, що надійшли за звітний місяць.

Приклад

Необхідно:

↪ суму ТЗВ, що підлягає списанню, та сальдо на початок і кінець звітного періоду.

Дані для виконання:

<i>Рахунок 201</i>			
<i>Д</i>	<i>(купівельні ціни)</i>		<i>К</i>
С-до	1020		
	800		
	850	1000	
Об.		Об.	1000
С-до			

<i>Рахунок 201</i>			
<i>Д</i>	<i>(ТЗВ)</i>		<i>К</i>
С-до	130		
	260		
	330		
Об.		Об.	
С-до			

$$\text{ДО}_{20/\text{куп}} = 800 + 850 = 1650$$

Сальдо	кінцеве	20/куп = Сальдо
початкове	20/куп + ДО	20/куп -
КО	20/куп = 1020 + 1650 - 1000 = 1670	

$$\text{Коефіцієнт ТЗВ} = \frac{S_{20/мзв} + ДО_{20/мзв}}{S_{20/куп} + ДО_{20/куп}}$$

$$\text{Коефіцієнт ТЗВ} = \frac{S_{20/мзв} + ДО_{20/мзв}}{S_{20/куп} + ДО_{20/куп}} = \frac{130 + 590}{1020 + 1650} = \frac{720}{2670} = 0,27$$

$$\text{Сума ТЗВ} = КО_{20/куп} \times \text{Коефіцієнт ТЗВ}$$

$$КО_{20/куп} = 1000$$

$$\text{Коефіцієнт ТЗВ} = 0,27$$

$$\text{Сума ТЗВ} = 1000 \times 0,27 = 270$$

<i>Рахунок 201</i>			
<i>Д</i>	<i>(купівельні ціни)</i>		<i>К</i>
С-до	1020		
	800		
	850	1000	
Об.	1650	Об.	1000
С-до	1670		

<i>Рахунок 201</i>			
<i>Д</i>	<i>(ТЗВ)</i>		<i>К</i>
С-до	130		
	260	270	
	330		
Об.	590	Об.	270
С-до	450		

Фактична собівартість запасів на початок періоду= 1020+130=1150

Фактична собівартість запасів на кінець періоду= 1670+450=2120

Рахунок 201 (купівельні ціни)			
Д			К
С-до	1020		
	1)800		
	3)850	5)1000	
Об.	1650	Об.	1000
С-до	1670		

Рахунок 201 (ТЗВ)			
Д			К
С-до	130		
	2)260	6) 270	
	4)330		
Об.	590	Об.	270
С-до	450		

- Д201/куп К 63 800** Оприбутковано придбану тканину у ТзОВ «Каштан» за купівельними цінами
- Д201/тзв К 685 260** Відображено транспортні витрати по доставці тканини, акцептовано рахунок ТзОВ «Перевезення»
- Д201/куп К 63 850** Оприбутковано придбану тканину у ТзОВ «Каштан» за купівельними цінами
- Д201/тзв К 685 330** Відображено транспортні витрати по доставці тканини, акцептовано рахунок ТзОВ «Перевезення»
- Д 23 К 201/куп 1000** Списано тканину за купівельною вартістю на пошиття сукні
- Д 23 К 201/тзв 270** Списано частину транспортних витрат по доставці тканини на пошиття сукні